

Magasinet rØST

SØG

Umodne stikkelsbær

31. august 2018

BOGANMELDELSE | Novellesamlingen *Umodne stikkelsbær* giver et fint indblik i Ljudmila Petrusjevskajas omfattende forfatterskab, selv om ikke alle noveller rammer samme niveau. Jens Geisler anmelder.

Ljudmila Petrusjevskaja, *Umodne stikkelsbær* (Oversat af Trine Søndergaard), Forlaget Silkefyret, 2018, 181 sider, 189,95 kr.

I novellesamlingen *Umodne stikkelsbær* af den russiske journalist, forfatter, dramatiker, kunstmaler med mere Ljudmila Petrusjevskaja (f. 1938) introduceres læseren, gennem et levende og til tider poetisk sprog, til et forstemmende, men også intenst billede af livet i det sovjetiske- og postsovjetiske samfund, som blotlægger en rå åre af forræelse.

Intentionen bag Forlaget Silkefyrets udgivelse af samlingen på i alt tolv noveller er at give et billede af Petrusjevskajas forfatterskab fra 1980'erne til 00'erne. Der åbnes på stærkeste vis med en senere novelle, om livet på et sovjetisk sanatorium for svagelige børn. Tilværelsen her opleves gennem en ung piges øjne, hvis relation til skolens populære dreng er omdrejningspunktet. Skoleverdenen, som livet i al almindelighed, kan være ubarmhjertig, og den beskrives med en gribende intens, underliggende følelse af fare. Tegn på sårbarhed kan øjeblikkeligt blive udnyttet, som når hyæner kredser omkring en flok byttedyr for at pille den svageste ud, og det er afgørende for den sociale overlevelse, at søge skjul i flokken og at holde paraderne oppe. En skarp novelle fuld af nerve.

Herefter sætter skuffelsen dog ind, da en række socialrealistiske noveller uden samme nerve afløser intro-novellen. Temaet er det grå og triste mangelsamfund i Sovjetunionen og det nye Rusland efter kommunismens fald, hvor dårligt siddende aflagt tøj, skæve sko, mangel på ordentlig mad og overbefolkede "kommunalkaer" (fællesboliger), hvor alle lytter med på telefonsamtalerne, er dagligdag. Portrætter af social elendighed har de fleste stiftet bekendtskab med i populærkulturen, i film som bøger, så ikke meget nyt under solen dér. Næh, hvor Petrusjevskaja skiller sig ud og genvinder det tabte terræn, er gennem hendes særegne både grumme og poetiske stil, der må være belægtet med genren *tjernukha*; en dyster, realistisk, nærmest pessimistisk stil.

Det slår blandt andet én i novellen "Milgrom", hvor det berettes om den gamle kvinde af samme navn, at hun i sine unge dage nok var smuk, men nu, som udslidt og kastet på porten af eksmanden, nærmer sig vejs ende; "... og det var det hele, dagen er brændt ud, og Milgrom, evige Milgrom sidder i sit konekammer blandt gamle uldsager som arkivar i sit livs museum, hvor der ikke findes andet en frygtsom kærlighed". Samtidig er den unge pige, for hvem Milgrom har syet en kjole, kun på sin vejs begyndelse; "... hun går i sin nye kjole, der er allerede nogen der kigger efter hende osv., om fem år dukker der en ung fyr op ved hendes dør med en rosenbusk..." Et billede af en spildt skæbne kontra en ung sjæls stadigt levende muligheder, der indfanger en stemning af noget ubønhørligt og barskt.

Det barske indtryk fortsættes, da socialrealismen får yderligere blus under kedlerne med fascinerende portrætter af livet i betændte forhold og fællesskaber, der præges af alkoholisme, selvmordsforsøg og jalousi. Petrusjevskajas ørnskarpe blik for menneskelige relationer og følelser, som hun i novellerne tager snapshots af, giver mindelser om den rå elendighed i bogen *Amerikanske billeder*, af Jacob Holdt. Petrusjevskajas kradse, rå billeder af ord forstærkes ofte af en åndeløs bevidsthedsstrøm, karakteristisk for hendes stil i 1980'erne og 1990'erne, hvor overvejelser og betragtninger flyder afsted som en flod, uhindret af punktummer.

VÆLG LAND

(/?id=45)

RSS

Få nyheder og analyser fra Magasinet rØST som RSS-feed, [læs mere her](#) (/?id=15).

NYHEDSBREV

Email-adresse

 *

Fornavn

 *

Efternavn

 *

Subscribe

Magasi...

Synes godt o

<

Magasine...

Maked...

pmgrecordings - M...

JUNE - Never Let ...

JUNE - Santa Cruz
Cookie policy

Læseren suges ind i strømmen, i stemningen og sindene, og man forstår – langt bedre end økonomiske rapporter, tal og kurver formår at formidle det – intuitivt forrælsen af menneskene, som den gennemgribende fattigdom og håbløshed forårsager. Ikke sært, at Petrusjevskaja måtte spille kispus med censuren og lave teater, der var underlagt en løsere grad af kontrol, for at kunne udtrykke sin kritik, for hun udstiller nådesløst, hvor forløjet propagandaen om det sovjetiske "arbejder- og bondeparadis" var. Hendes første fortælling, "Takaja devotjka" (da.: Sådan en pige) blev skrevet i 1968, men udkom først i 1988 under *glasnost* og Gorbatjov.

Uselvisk kærlighed findes også, dog på en dyster baggrund, som i novellen "Blandt venner", hvor en mor på manipulatorisk vis sikrer sit barns fremtid; værdifuldt er det, at barnet sikres moderens efterstræbte lejlighed efter hendes død. Ved endt læsning står det klart, at Petrusjevskaja formår, at fremmane en intens stemning på flere planer, der kryber under huden på én. At samlingen tilmed rundes af med en lille serie af noveller med en fin stemning af eventyr viser, at hun er en ganske alsidig forfatter. Valg og sammensætning af noveller kan diskuteres, som det også pointeres i efterskriftet, men når målet er, at give lyst til at læse mere fra Petrusjevskajas hånd, må man bare sige "Mission Accomplished", og betænksomt følger da også en oversigt over hendes udgivelser på dansk sidst i bogen.

Af Jens Geisler

[Recommend](#) [Sign Up](#) to see what your friends recommend.

0 Kommentarer **Magasinet rØST**1 **Log på** ▾

 Anbefal **Tweet** **Del**

Sortér efter **Bedste** ▾

Start debat...

LOG IND MED

ELLER REGISTRER DIG HOS DISQUS

Vær den første til at kommentere.

OGSÅ PÅ MAGASINET RØST

Kazakhstan's præsident genvalgt

1 kommentar • 4 år siden

Jens A — Hvor er den ironiske distance i denne artikel til de absurde tal? Jeg formoder, at ...

Vores glemte nabo Estland

1 kommentar • en måned siden

Mads Michael Hastrup Nilsson — Tak for en fin anmeldelse. Jeg føler dog trang til at nævne, at "onde ...

Fejlslået ungarsk udenrigspolitik

1 kommentar • 4 år siden

Michael B. Lauritsen — Tiltrængt vue over udenrigspolitiske intriger mellem et par af Europas ...

Polsk opfattelse af danskerne: Kolde og kyniske

1 kommentar • 3 år siden

Stanislaw Winiaszewski — Skal din virksomhed tale polsk? Vi vil gerne hjælpe med diverse polsk-dansk ...

 Tilmeld **Tilføj Disqus til din side** **Tilføj Disqus** **Tilføj**

Magasinet rØST. Ophavsret: Ophavsretten tilhører Magasinet rØST. Magasinets artikler og indhold kan ikke kopieres og distribueres uden tilladelse fra Magasinet rØST.